

La Tortosa del segle XVI

Coincidint amb la 25a edició de la Festa del Renaixement, plenament recuperada després del desert de la pandèmia, el dissenyador i artista digital Josep R. Casals ha explicat el disseny virtual de com era la Tortosa del segle XVI. Este treball li fou encarregat per l'àrea de Turisme de l'Ajuntament de Tortosa per al Centre d'Interpretació del Renaixement, l'exposició del qual ha estat renovada amb nous elements.

Josep Bayerri Raga,
periodista

L'estudi, d'una extraordinària qualitat, es basa en els dibuixos molt coneguts que el flamenc Anton van den Wyngaerde va fer de la façana fluvial de Tortosa, vista des de la ribera dreta del riu, l'any 1563. Als gravats inicials ha afegit referències documentals i aportacions històriques, i també diverses interpretacions físiques de l'entorn i un hipotètic plànol de la ciutat elaborat per l'estudi de M Àngel Baila. Tot plegat permet obtenir gairebé una fotografia de com era la ciutat en ple Renaixement. El resultat fa possible distingir, avui dia, elements patrimonials com el Castell de la Suda, el Portal de Tamarit, la Catedral a mig construir, el Palau del Bisbe i la Casa de la Generalitat, i d'altres existents en aquell lloc fins fa poc més d'un segle, com el pont de barques, les cases abocant al riu, el Palau Oliver de Boteller, la Llotja gòtica, o l'esplanada on es construiria el Mercat. Un goig per als seguidors de la història local.

És interessant la coincidència de la presentació del treball amb la Festa del Renaixement, que ens porta a recuperar la vida de Tortosa quan era una de les ciutats més importants de la Corona d'Aragó, tan pel que fa a la demografia com al seu poder econòmic, tot considerant que el segle XVI representa uns moments de greu crisi social i davallada de la població arreu de Catalunya, però especialment a l'Ebre, per les contínues epidèmies de còlera, fins a set durant el segle, seques, plagues al camp i atacs dels pirates sarraïns robant i fent captius. La misèria llançava molts veïns a formar quadrilles que vivien a les muntanyes, que les autoritats perseguïen sense gaire èxit. Fins i

tot les famílies nobiliàries tortosines utilitzaven el gran poder que tenien per a imposar la seua llei sobre tot el poble. La vida real a Tortosa s'allunyava bastant del que semblava recrear-se a les festes del Renaixement, que inventen una prosperitat general fictícia, que no es correspon amb realitat.

Malgrat tot, durant el segle XVI la ciutat de Tortosa fou protagonista de destacats esdeveniments històrics: l'acabament de les obres del Palau Oliver de Boteller (1504), la façana del qual, traslladada del lloc original, es recuperarà per a seu de la Delegació de Cultura, l'elecció del bisbe de Tortosa Adrià d'Utrech com a papa Adrià VI (1522), l'acabament de les obres el Reials Col·legis de Sant Jaume i Sant Maties (1548), la vinguda del rei Felip II, que residí durant 16 dies a la ciutat (1585), la consagració de la Catedral (1597), la vinguda del rei Felip III (1599)...

Igualment cal destacar la presència de personatges singulars que visqueren en el segle, com Cristòfol Despuig (1510-1574), autor dels *Col·loquis de la ciutat de Tortosa*, obra clau per al català del renaixement; Francesc Oliver de Boteller (1557-1598), abat de Poblet i president de la Generalitat (1557-1598), Joan d'Aldana (1529-1591), militar i poeta, que va rebre la rendició del rei Francesc I de França a la Batalla de Pavia; els poetes Francesc Vicens Garcia (1579-1623), rector de Vallfogona i poeta en català, Jeroni d'Heredia Aduart (156-1612), humanista i poeta en castellà, i Joan Desi Queixalos (1549-1614). La minoria benestant fins i tot generava una vida cultural compartida que es projectava sobre les grans capitals, especialment, València. Cal destacar la importància de la impremta a Tortosa, i la primera impressió del *Llibre dels Costums* (1539), promoguda per l'eru-

La Tortosa del Renaixement oferia la imatge d'una ciutat important protegida per les muralles i abocada al riu.

IMATGE: JR CASALS

dit tortosí Joan Amich

La imatge de Tortosa que ara recuperem gràcies al treball de Josep

R. Casals ens permet, si més no, apropar-nos a la composició urbana d'una comunitat molt activa

que, malgrat els esdeveniments, va deixar una petjada en la història col·lectiva del nostre país. ■

CONSULTES EXTERNES · URGÈNCIES · SALA DE PARTS · HOSPITALITZACIÓ · QUIRÒFANS · PROVES DIAGNÒSTIQUES I TERAPÈUTIQUES

CLÍNICA
TERRES DE L'EBRE
TORTOSA

SALUT
TORTOSA

LA TEUA SALUT ÉS
LA NOSTRA VIDA

MEDICINA ESTÈTICA

Dra. Míriam Martos

Tractaments facials amb
botox i àcid hialurònic

PRIMERA VISITA GRATUÏTA

JA POTS DEMANAR VISITA A www.clinicaterresebre.cat

RESERVA VISITES **977 588 205**

PL 1 d'octubre, 6-8 · 43500 Tortosa
Tel. 977 588 200
clinicaterresebre@saluttortosa.cat

PROVES DIAGNÒSTIQUES I TERAPÈUTIQUES

AC Anàlisis clíniques
ALG Proves d'al·lèrgia
AN Clínica del dolor
DIG Endoscòpies amb sedació
INF Cures, injectables, vacunes i educació per a la salut
ME Revisions esportives per a infants, adults, professionals i persones amb mobilitat limitada
OBS Ecografia 4D
Cesària humanitzada
GRL/OFT Proves oftalmològiques i otorinolaringològiques
PNE Polisomnografia

ESPECIALITATS I SERVEIS

• Al·lèrgia
• Anàlisis Clíniques
• Anatomia patològica
• Anestesiologia i Clínica del Dolor
• Angiologia i Cirurgia Vascular
• Aparell Digestiu
• Endoscòpia Digestiva
• Cardiologia
• Cirurgia General i Aparell Digestiu
• Cirurgia Oral i Maxil·lofacial
• Cirurgia Pediàtrica
• Cirurgia Plàstica, Estètica i Reparadora
• Dermatologia

• Dietètica
• Endocrinologia i Nutrició
• Especialitats pediàtriques (Cardiologia, Endocrinologia, Gastroenterologia i Neurologia)
• Farmàcia
• Infermeria
• Lliavadors
• Medicina Estètica
• Medicina de l'Esport
• Medicina General
• Medicina Interna
• Neurologia i Neuropsicologia
• Obstetrícia i Ginecologia

• Oftalmologia
• Otorinolaringologia
• Pediatria
• Pneumologia
• Psicologia Infantil i Juvenil
• Radiologia i Diagnòstic per la Imatge
• Rehabilitació i Fisioteràpia
• Traumatologia i Cirurgia ortopèdica
• Urgències
• Urologia i Andrologia